

RÓZSA UJSÁG.

Szerkeszti és kiadja :

Dr. KAUFMANN ERNŐ

*Pécs-Szabolcsan,
Baranyában.*

**Rózsatenyésztők és rózsakedvelők
szakközlönye.**

Előfizetési ára, postán
küldve :

Egy évre 2 ft.

Fél évre . 1 „

Évenként 10 szám.

Mindennemü postai küldemény a szerkesztő czime alatt adandó fel.

I. évfolyam.

Márczius 1888.

8. szám.

A RÓZSZÁZAT MAGASABB KÖRÉBŐL.

Sajátszerű ujdonságtenyésztés.

(Folytatás.)

A párosítás után tehát magával a gyümölcsessel mit sem törődünk, hanem szépen bevárjuk a késő őszt, hogy a narancspiros érett gyümölcsöket leszedve, most már az ismert anya- és apafajoktól nyert magvakat továbbművelhessük. Mielőtt e fontos és a szabadban eszközölt tenyésztési módtól eltérő művelés leírásába bocsátkoznánk, jó lesz a párosítás magasabb elméletével is foglalkozni.

A kerti rózsza viselkedésének lényegéből önként következik, hogy magonczaink legnagyobb része a remontáns rózsák csoportjából kerül ki; — a bourbon-csoport néha szintén nyújt nagyobb mennyiségű magonczát, míg a thearózsák csak elvétve eredményeznek ily anyatókat s itt különösen kiemelendő a Gloire de Dijon, mely nálunk képes a késő őszi érett magvakat szolgáltatni, míg a többi thearózsza csak kivételesen hozhat itt-ott egy hasznavehető gyümölcsöt; — itt azonban tekintetbe kell vennünk, hogy a Gloire de Dijon tulajdonképpen már nem is tiszta thearózsza s hogy a gyümölcsöt termő bourbon-fajokkal sem áll a dolog más-ként. — A többi finomabb fajtájú in di e a-csoportoknál az ujdonságtenyésztés természetesen egészen másként, majd annak idején leírandó módon eszközöltetik. — De ne is törekedjünk mi, éppen

ily finomabb fajú anyagmagoncok termesztésére, mert a műleges párosítás által a legdurvább s csupán csak egyszer nyíló közönséges anyagmagonczról, a legbecsesebb ujdonságokat nyerhetjük; — példa erre egy pompásnak ígérkező idei rugosa-korcs, a Madame Georges Bruant, melyet Bruant francia rózsász, a közönséges botanikus *Rosa rugosa* Thunb.-ről, a Sombreuil thearózsával eszközölt párosítás által nyert s mellyel úgy látszik kitünő üzletet fog csinálni. Pedig a *Rosa rugosa* egy vad, durva, egyszerű violavörös virágokat hozó törzsfaj, rendkívül télálló s ime, egy oly fajnak lett szülője, mely a tenyésztő állítása szerint, egész nyáron át folytonosan virit s a rózsászatban, különösen üzleti szempontból az első helyet fogja betölteni. Ez ujdonságnál az anyafaj egy vad, még az északi hidegekben is szabadon kitelelő törzsalak, az apafaj egy szintén elég kemény thea-korcs s így föltehető, hogy az ujoncz Középeurópában nyitott állapotban fogja még a legkeményebb telet is kitölteni, a mi egy oly jeles tulajdonság, hogy a rózsászatban csaknem megfizethetetlen; — hogy is ne! egy szabadon remontáló, folyton viritó télálló rózsá! ilyet már minden rózsász szívesen hall; az eredmény után ítélve pedig kilátás van rá, hogy az eddig sarokba szorított *Rosa rugosa* előrántatik, hogy az ujdonságtenyésztőknek nyerges lovává váljék. Szintén csodálja az ember, hogy ily irányban még senki sem működött, pedig itt van az orrunk előtt a *Rosa canina*, melyet Geschwind*) néhány kertészeti író nyomán hajlandó azon csoportnak tekinteni, hová a thearózsá is tartozik! — Vagy tán olyan nagy dolog volna a lakásunk közelében levő caninavirágok bibéit a leirt módon valamely nemes apafaj himporával termékenyíteni? — bizonyosan nem, hanem Columbus-nak kell lenni, hogy az ember a tojást felállithassa s Bruant mindjárt a bibicztojáson kezdte.

Már most, ha tekintetbe vesszük, hogy nemes magról nyert s jól kifejlett ivarszervekkel biró anyatóink, a párosítás iránt tán még nagyobb fogékonysággal birnak, mint egy botanikus faj, könnyen beláthatjuk, hogy magonczainkról még akkor is kitünő fajokat nye-

*) Die Thearose. Leipzig 1884. Hugo Voigt kiadása.

rünk, ha azok akár a legutolsó fajokról nyeretek is. Ne törekedjünk tehát minél finomabb fajról érett magvakat kapni, mivel ezt úgy sem érnők el, hanem az a faj megválasztásánál járjunk el kellő szakértelemmel.

Említettük már, hogy az elvetett magvakból kibuvó rózsacsemeték két, egymástól lényegesen elütő csoportot alkotnak; — nemzedéki tekintetben e tüneményre azt mondhatjuk, hogy a fructilis csoport haladást, a sterilis csoport visszaesést jelent. Nagyon valószínű, bár bebizonyítva még egyáltalán nincsen, hogy a fructilis csoport oly magvakból ered, melyeknek bibéi egy másik rózsáról, tán valamely rovar, vagy pedig a szél által áthozott himporral lettek termékenyítve, míg a sterilis csoport csemetéi öntermékenyített magvakról keletkeztek. Ezen rózsászati feltevés igen fontosnak látszik s csupán szorgalmas kísérletek által lenne bebizonyítható.

Álljon előttünk tehát egy legkönnyebben nyerhető 2—3 éves remontáns magoncz a sterilis csoportból, most már némiképpen fructilissé válva, a leirt párzásképpességi tulajdonságokkal; minő apafajt válasszunk tehát annak megtermékenyítésére, hogy magvaiból azután jeles ujdonságokat nyerhessünk? — E kérdésre, mint látni fogjuk, a helyes feleleteknek egy egész sorozatát adhatjuk, miből ismét önként következik, hogy egy jó anyafajról számtalan jeles ujdonságokat lehet nyerni s így a tenyésztő nagyon helyes irányt választ, ha 2—3 jó anyatőt tesz kísérleteinek tárgyává s idejét nem harácsolja el bizonytalan eredmények fejében, a minél finomabb különlegességek haszontalan párosítgatásaival.

Tegyük fel, hogy magoncztőnk erős növésű, élénkzöld, ritkább lombozattal, kevés, meg nem ujuló virággzattal, a virágok szép tartásuak, tökéletes idomuak, lazán teltek, illatozók, hármásával rövid kocsánon bugában ülnek s a mi legutoljára jön tekintetbe, szép, bársonyos sötétpiros színűek, a szirmok rövidek és vastagok. Az most a kérdés, hogy ez anyatőről egy rövid növésű, dus lombozatu, bőven virágzó ujdonság elnyeréséhez minő legyen az apafaj? A feleletet megadja a kiválasztandó apafaj jellege: vehetünk e czélból himport pl. a Marie Baumann, Alfred Colomb, Lord

Raglan, Elisa Boëlle stb. hasonló fajokról; ha azonban nincsen szándékunkban e választásnál nagy szigorral eljárni, vagy más szóval csupán jó fajt akarunk nyerni, akkor a bengál-csoporttól kezdve a moharózsáig mindenféle jó fajt választhatunk, tehát **v a k o n** neki mehetünk a párosításnak, mert bár Bennett a rendszeres eljárást hangoztatja, a természet szeszélyein magát túltenni nem képes. Ezek a szeszélyek pedig néha egészen a szélsőségig mennek a nélkül, hogy magyarázatukat eddig valaki képes lett volna adni, mert míg egyrészt két hosszunövésű, vagy éppen kuszó faj párosításából esetleg rövid növésű ujdonságot nyerhetünk, addig két kurtanövésű faj esetleg kuszó ujdonságot is adhat. Láthatjuk tehát ebből, hogy a természetnek szeszélyein a világnak egyetlen rózsatenyésztője sem fogja magát soha túltehetni. — Így tehát a rózsásznak „javító“ törekvése igen szűk korlátok közt mozoghat, az eredményekkel azonban mindig meg lehet elégedve, ha műveleteit e szűk körben helyesen alkalmazza.

Drögemüller német rózsatenyésztő azt állítja, hogy jeles válfajok leginkább akkor keletkeznek, ha egymához igen közel álló fajok közt történik a párosítás, még akkor is, ha egyikük sem tartoznék a jobb fajok közé. Ezt az állítást Drögemüller még semmivel sem bizonyította be, de ellenkezőjét igen is bebizonyította Bruant az ő Mad. Georges Bruant-jával, melynél az anya: *Rosa rugosa*, oly messze esik az apafaj: *Sombreuil* csoportjához, mint pl. Makó Jeruzsálemhez. — Hirneves rózsatenyésztők ujdonságaik eredetét — mint Bennett is — rendszeren el szokták titkolni, vagy pedig, hogy a közönség szemébe port hintsenek, egyszerűen füllentenek; mert ki fogja pl. Bennettnek elhinni, hogy *Antoine Mermet*-je a *Mad. Falcot* magoncza? — oda is teszik e kijelentéshez a kérdőjelet Európa jelesebb rózsakertészei árjegyzékeikben. — Hogy Bruant az ő *Mad. Georges Bruant*-jának eredetére nézve kivételesen nem füllentett, azt csak abból következtethetjük, hogy ujdonságát mint télálló t hirdeti, mihez a szülők őszinte megnevezése a legnagyobb ajánlat s így a reklám győzött a hagyományos diszkreczió felett. Nem végez tehát a tenyésztő haszontalan munkát még akkor sem, ha pl. a kiherélt *c a n i n á t* valamely

finom apafajjal pl. a *Namenlose Schöne*-vel párosítja s így e tekintetben további utasításra szükség nem lévén, bátran áttérhetünk a párosításból nyert magvak további kezelésére.

(Folyt. következik.)

Alanyok nyerése *canina*-dugványokból.

A „*Rosen-Zeitung*“ mult évi 4-ik számában *Harm s* hamburgi rózsakertész alanyok nyerése czéljából egy éppen oly egyszerű, mint olcsó dugványozási módszert ismertet. Az imigyen nyert alanyok azonban csupán az edénybeli tenyésztésre használt nemesítvényekre, 20—25 cm. magas, úgynevezett *hamburgi* fácskákra alkalmasak.

Hazánkban a rózsának edénybeli tenyésztése, a bengálrózsán kívül alig üzetik, pedig a finomabb rózsák csakis ily tenyésztés mellett óvhatók meg az időjárás ama viszontagságaitól, melyek behatására a szabadba ültetett ily rózsatők virágzatán néha évekig sem gyönyörködhetünk. Másrészt az edényrózsákat még virágzó állapotban is oda helyezhetjük, a hová akarjuk; — hajtásra is használhatjuk s véle a teremnek vagy bármely szobának oly diszítést adhatunk, minőt még egy ideális festőművész ecsetje sem képes teremteni. Sokan azt gondolják, — s éppen ez állja utját e természetmód elterjedésének — hogy az edénytenyésztéshez okvetlenül egy virágház is kell; — miként azt egy kilátásban levő, erre vonatkozó közleményben majd látni fogjuk, e felfogás igen téves, mivel az edénytenyésztésnél a fő kiadást csupán az edények beszerzése képezi, míg az áttelelésre annyi-féle módszer áll rendelkezésünkre, hogy ez még 100 db. edényrózsánál sem vehető valami nagyobb számitásba.

E rövid buzdító bevezetés után térjünk a dologra: Rózsászok körében már régóta nyílt kérdést képez a czélszerű edényalanyok nyerése. Egy edényalanytól megkivántatik, hogy: 1. a nemes szemet jól felvegye, 2. azt jól kifejlessze s növelje, 3. gyökérzete számos rostokból álljon, 4. a különféle betegségeknek jól ellentálljon, 5. alakjára nézve elfogadható legyen s végre 6. állandó legyen. — Ha csupán bokoralakról lenne szó, akkor e kérdés a sokvirágu *Grandiflora* által tulajdonképpen már meg volna oldva, de ha fácskákra van szükség, akkor a magról történt tenyésztés hosszú fejlődési tartamánál fogva semmi előnyt sem nyújt, sőt a gyakori iskolázás, mely rostgyökerek fejlődését czélozza, tetemesen meg is drágítaná az ily alanyokat. Ilyenkor legjobb a dugványozáshoz folyamodni, mivel ez uton már egy nyár leforgása alatt nagyobb mennyiségű, szép egyenes és igen olcsó, minden tekintetben elfogadható alanyok birtokába juthatunk. — A

dugványozáshoz rendszeren a Monetti-rózsa, vagy pedig a De la Griferaie vesszői vétetnek. Harms e czélra a caninát ajánlja, módszerét azonban közleményében nem fejti ki teljesen, kifelejtván annak egyik felette fontos mozzanatát, az éltető szem utólagos kimetszését. — A dugványozást következő egyszerű uton lehet eszközölni:

A tavasz küszöbén metéljük az erdei vagy mezei canina-bokrokról 25—30 cm. hosszú, egyenes, irón vastagságú, egészséges, jól megfásult szép hajtásokat. Legjobb e czélból jól alant a főhajtásokról, ennek némi fájával együtt a mellékajtásokat erős ollóval leszedni. Odahaza e hajtások szemeit a meghagyandó alsó szem kivételével, 25—30 cm. magasságig éles késsel metéljük ki s az ág csúcsát, 2—3 szem meghagyásával az utolsó szem felett rendszeren vágjuk le; — az alsó megmaradt szem alatt közvetlenül, kissé rézsutosan le kell még az alatta levő fát éles késsel **simán metszeni s most kész a dugvány.** E dugványnak alsó végén tehát egy, az ugynevezett éltető-, míg csúcán 2—3 hajtó szem foglal helyet, az ezek között levők pedig ki vannak metszve. Az így elkészített dugványokat egyelőre a pinceszében **finom, de nem túlnedves homokba** takarhatjuk, hol kellő nedvesség mellett 4—5 hétig is **eltarthatók.** Magától értetődik, hogy a metszés után a beszáradás kikertlése miatt e dugványokat azonnal **be kell egészen homokolni.** — Az előre kiszemelt **árnyékos dugványágyat** mindjárt a legelső alkalommal 30—35 cm. mélyen jól felássuk s az eldugványozást minél előbb megkezdhetjük. Ha elég helyünk van, akkor a dugványozást tűző segélyével függőleges irányban eszközöljük, még pedig oly mélyen, hogy a dugványokból éppen csak a 2 felső szem maradjon ki a talajból; ha azonban szűk helyen sokat akarunk dugványozni s tán a talaj sem volna eléggé porhanyó, úgy az ágakat rézsutosan is eldughatjuk.

Ezen túl mit sem kell egyebet tenni, mint a dugványágyat a gatzól tisztán tartani s szorgalmasan öntözgetni. Augusztusig e dugványok nagy része már gyökeret vert s hogy ezek jól megérjenek, az öntözést most abba kell hagyni. November elejével e dugványok kiásatnak, zöld hajtásaik 2—3 szemig visszanyesetnek, gyökereikről a föld leáztattatik s most az alul megmaradt éltető szem, finom, éles késsel óvatosan, de mélyen tövében kimetszetik, akár kihajtott, akár nem. — Ez utóbbi fontos műveletet Harms nem említi föl, pedig ez által a további tenyésztésnél oly kellemetlen gyöksarjadzásnak alaposan eleje vétetik. — Az így elkészített gyökeres alanyok most megfelelő, minél kisebb edényekbe ültetendők s azonnal fedél alá hozandók, hogy itt kellő ápolás mellett jól begyökeresedhessenek. Ha az éltető szem kimetszésekor a gyökérzetet túlságosan hosszúnak találjuk, úgy azokat éles ollóval egyidejűleg kissé visszanyeshetjük; — Harms itt tulságba esik, mivel a rostgyökereket 2 cm.-ig visszanyesi, holott ily megcsönkítés mellett tudvalevőleg nagyobb szokott lenni a téli veszteség; ezen kívül

Harms a dugványozást őszre teszi, a mi szintén nem ajánlatos, mivel oly túl hosszú alvó heverés mellett a kéregképződés igen nagyfokú szokott lenni s alanyaink e miatt a gyökér nyakánál buczkósak lennének.

A vázolt dugványozási mód természetesen mindazon hosszúnövésű rózsafajokra nézve is áll, melyek hajtásai kemény, erős faképződéssel bírnak.

Adat a rózsák kétalakuságához.

A Rózsa Ujság mult évi 4-ik számában, a rózsák kétalakuságáról irt czikk végsoraiban tett felhivás folytán, az általam észlelt kétalakuság egy esetét kívánom megismertetni ezen lapok olvasóival.

Ezelőtt 6 évvel, Gillemot Vilmos budapesti rózsakertész urtól vettem egy gyökérre nemesített Mabel Morrison rózsát; — ezen példányból több magas törzsű rózsát szemeztem, erdei Rosa canina-alanyokra. — Ugy az alany, valamint a magastörzsű példányok, több éven át a Mabel Morrison leírásával azonos, tiszta fehér, csak az elvirágzáskor a nap hatása után kissé rózsaszinbe játszó virágokat hoztak.

A mult nyáron ezen rózsafák nálam, — bizonyosan a nekik kedvező időjárási viszonyok következtében, — az eddigieknél sokkal nagyobb, kifejlettebb s tisztább színű virágokkal ékeskedtek — s egyik magas törzsű Mabel Morrison rózsám, július hó közepén, több tiszta fehér virága mellett egy, a nemesítés aljáról kihajtott különálló ágon, egészen rózsaszínű virágot hozott.

A rózsza színe hasonlított a Baronne A. de Rothschild rózsza színéhez, de ennél egy árnyalattal világosabb volt; egyes szirmain fehér csik futott végig; alakja a Mabel Morrison-éval azonos volt.

A dimorphismus ezen ritka esetét, több rózsakedvelő ismerősömnek megmutattam.

Elvirágzás után ezen ágról vett szemekkel, augusztus hóban, magról nevelt vad alanyokra, — a gyökér nyakára — 3 rózsát szemeztem; mindhárom erősen kihajtott, de a mult őszön egyik sem virágzott. — Ezen 3 rózsza közül egyet október hónapban cserépbe ültettem s hideg üvegházba vittem; kettőt a szabadban hagytam. — Az üvegházba vitt példány ma, — február közepén — már erősen hajt s készíti elő bimbóját; — a másik kettő a szabadban még falevél és hótakaró alatt alussza téli álmát!

A kétalakuság ezen nálam észlelt esetének leírását s közlését mindig halogatva, — nagy meglepetéssel olvastam a Journal des Roses mult évi november havi számában Dalisson rózsakedvelő ur közlését, melyben tudatja, hogy kertjében Provins-ban, egy Mabel Morrison rózsza ugyanazon időben 16 rózsát hozott, melyek közül 15 fehér és egy teljesen rózsaszínű

volt; — szemezvén ezen ágról, mely ezen szép rózsaszínű virágot hozta — megtudandó, valjon az ily módon nyert rózsza visszaüt-e annak típusára, — Dalisson ur újból egy virágot nyert, mely gyönyörű rózsaszínű s a Mabel Morrison alakját megtartotta. — Erre megjegyzi, hogy ez egy új faj, mely dimorphismus útján jött létre, mely módon a Baronne A. de Rothschild-tól már több faj származik; a többek között maga a Mabel Morrison is! — Ezen leirt eset tehát, az általam észlelttel teljesen azonos, csakhogy én még nem vagyok oly boldog mint Dalisson úr; — nem tudom, hogy a kétalakúság esetemnél állandó lesz-e, vagy mulékony; — nem tudom mily virágot fog hozni a sport-hajtásról szemzett három rózsacsemete? — Reményilem, soha nem látott eszményi szépet!

De bármilyen legyen is az eredmény, közölni fogom azt — ha helyet kapok — e lapokban, az ügy iránt érdeklődőkkel. *)

B. L.

B I R Á L A T O K.

43. *Gloire de Lawrenceana.* — *Ind.*

Lawrenceana. — Virága picziny, a világ legkisebb rózsája, felnyilva alig 1 cm. széles; telt, lapos alkattal, fehér alapon szép rózsaszínű, elvirítás felé lillába játszó. Növése törpe, szétterülő alacsony, alig 10 cm. magas bokorral. Az állandó lombzat teltzöld, mindenféle rózsabetegségnek jól ellentáll; virágzata elég dús, szabadon megújuló. — Ez érdekes törpe-rózsza dugványról igen könnyen nyerhető s rózsacsoportok befoglalására rendkívül alkalmas. Szalmatakaró alatt jól kitelel s tavasszal jól visszanyesve csakhamar kihajt, hogy egész nyáron át hiven teljesítse kötelességét. Eredetére nézve biztos adataink nincsenek s így hihető, hogy a legrégebb rózsák közé tartozik. Apró edényekben tenyésztve, az ablak közelében már február elejével nyilik.

44. *Lawrenceana rosea.* — *Ind.*

Rose de Miss Lawrence. — Az előbbinél valamivel nagyobb; lapos rózsái lazán teltek, karmin-rózsaszínűek, krajezár nagyságuk; növése valamivel szintén erősebb, virágzata sokkal dúsabb, de egészben véve azzal megegyezik s kezelése is csak olyan legyen. Szintén foglalványokra alkalmas, főként az előbbivel váltakozva ugyanazon foglalványban. Dugványokról szintén rendkívül könnyen nyerhető s edényben tenyésztve a szoba ablakában igen korán nyilik. Takarása és nyesése az előbbivel megegyezik.

45. *Adrienne Christophe.* — *Thea.* (Guillot fils, 1868.)

Rezes-sárga, rózsaszínű árnyékolattal, néha lángolt, külső szirmai világos szegélyezettel; általában változó szineződéssel, majd sötétebb, majd

*) Sőt kérjük erre. Szerk.

világosabb. Középnagy, egyesen álló, félgömbidomu, jól felnyiló, de belső szirmai gyakran örvényesen, két csoportban rendetlenül vannak összesodródva. Növése sűrű, bozótos, de nem erős, magasan nemesített koronái szép ernyős alak képződésre hajlandók. Lombozata állandó, fényes zöld, de a liztharmattól nem mentes. Virágzata rendkívül dús és szabatosan megújuló s különösen ősszel szép. — Hajtatásra igen jó faj, sőt **Ketten** testvérek állítása szerint edényben mint szobarózsa szintén igen jól tenyészik. Félignyilt- vagy bimbóállapotban üzleti szempontból igen jó rózsának mondható, a kertben azonban meleg, védett helyet, jó alanyt és száraz meleg takarást igényel, míg nyesése csak a korona ritkítására s a végcsucok eltávolítására szorítkozzék.

46. Céline Forestier. — *Nois.* (A. Leroy, 1861.)

Liésis, Lusidas (Costa, 1885.) — Ez elsőrangú rózsza tenyésztőjével a jelesebb rózsakertészek némi zavarban vannak, mivel Perotti és Schultheis Trouillard-ot tartják valódi tenyésztőjének, míg Nietner, **Ketten** s több francia, határozottan **Leroy** mellett vannak. Kereskedésbe e fajt 1862-ben Standish angol rózsász hozta, 1885-ben pedig az amerikai **Costa Lusidas** névvel bocsátotta drága pénzért világgá, csak hogy későbben kitudt, hogy ő e fajt mesterséges úton pettyessé és csikossá változtatta s mint ilyen fajt állította a közszemle elé, a mi rózsász köröben nagy feltűnést keltett. A család jól sikerülhetett neki, mivel e faj a nemesítés után csak a második s a következő években kezd el viritani.

A rózsza nagy, telt, igen lapos, de szabályos alkotásu, tiszta fénylő sárga, külső szirmai halványabbak, illatos s csokorban dúsán virit; — növése erős, sudaras és kemény. Különösen szép és dús e fajnál az őszi virágzat s miután a hajtatásra is igen alkalmas, egyike a legjobb kései üzleti fajoknak. Bokoralakban, vagy alacsony törzseken műveltessék, nyesése igen hosszúra történjék, télire pedig könnyű száraz takaróval láttassék el. Nem igen jól sikerült színes ábráját a *Journal des Roses* 1880-ik november havi füzete hozta.

47. Catherine Soupert. — *Rem.* (Lacharme, 1879.)

Gyengéd rózsaszínű, csaknem fehér, élénkebb rózsaszínű foglalattal; nagy, telt, gömbalaku, később lapos, gyengéd, szépen rendezett zsindelezett szirmokkal, jó tartásu és illatos. Növése rendkívül erős és sudaras; világoszöld vesszői sűrűn álló sötét tüskékkel vannak fegyverezve; ritkább lombozata élénkzöld s meglehetősen szilárd. Virágzata elég dús, de különösen szárazabb nyári időjárás mellett nem szeret megújulni. Az elmúlt forró nyár következtében itt Baranyában még másodvirágzatot sem adott. — Erős növése miatt bokoralakban, vagy félmagas törzseken tenyésztessek s mint ilyen, szabadon álló kerti tőnek igen jól alkalmazható. Hajtatásra nem alkalmas, mivel egyrészt színét nem kapja meg, másrészt szirmainak

gyengédsége folytán igen gyorsan elhervad. Nyesése félrövid legyen, takarása azonban nálunk fölösleges s éppen ezen rendkívüli télállósága, a jobb kerti fajok közé engedi sorolni.

48. Alsace-Lorraine. — *Rem.* (Duval, 1879.)

Sötét bársonyos feketés-vörös, igen szép vérpiros árnyékolattal; nagy, telt, szabályos alkotásu és jó tartásu, kellemesen illatozó; eléggé állandó lombozata szép telt-zöld; növése izmos, de nem túlságos, vesszői erős durva tüskékkel fegyverezve. Virágzata nem igen dús, de meglepőleg szép jelenség s bár a megújulásra sem igen hajlandó, mint kerti rózsza mégis czélszerűen alkalmazható. Művelhető bokoralakban, vagy félmagas törzseken s miután nagyobb hideget is kiáll, takarása nálunk fölösleges. Metszése félrövidre történjék. Edényben tenyésztett példányai áprilisi hajtásra igen jól alkalmazhatók.

Különfélék.

Téli rózsáarak Nizzában. — Érdekes adatokat közöl a *Journal des Roses* ez évi februári száma azon piaczi árakról, melyeken a Nizzában tenyésztett s az északi vidékekre lemetszve küldött rózsák eladatnak:

Egy tuczat Safrano 1 frank; ugyanannyi Maréchal Niel 2—3 frank, míg a Souv. de la Malmaison tuczatjáért 2 frank számíttatik. — Egy frank a mi pénzünk szerint csaknem 50 krt. tesz ki s így ezen rózsák darabja átlag 4—12 krba kerül. — Ezen árak alig állnak alatta a mi téli árainknak s ha tekintetbe vesszük azon körülményt, hogy Nizzában csak kissé védett helyen s kedvező időjárás mellett a rózsza február elején már a szabadban is virit, meglehetősen magasaknak mondhatók.

„**Verdier**“-harcz. — Schultheis stein-furth-i rózsász, a *Deutsche Gärtner-Zeitung* ez évi 3-ik számában a közkeveltségnek örvendő *Mademoiselle*

Eugénie Verdier, előbb a remon-tánsok közé sorolt, legújabbban thea-hybridának elfogadott rózsát ismerteti s ezen közleményében rámutat azon zavarokra, melyek a rózsák neveinek megrövidítésével járnak, különösen ha valamely vezetőnek az általános lajstromban többféle alakulásban fordul elő, mint ez pl. a *Verdier* névvel van. — Schultheis árjegyzékében a 6-ik oldalon 136. szám alatt egy moharózsza *Mlle. Eugénie Verdier* névvel soroltatik fel, míg a 36-ik oldalon 802. sz. alatt *Mlle. Eugénie Verdier* foglaltatik s ugyanitt az eladó (*Verdier*, 1878) idéztetik.

Harms hamburgi rózsász, különben Schultheisnak ellenlábasa, ezen téves árjegyzéki feljegyzés alapján, ugyanazon német kertészeti lap utóbbi 6-ik számában kiméltlenül neki ront Schultheisnak s azzal vádolja, hogy ily téves feljegyzései folytán a vásároló közönséget a rózsauzlettől egyáltalán elidegeníti.

Ha Harms nem volna Schultheissal ellenséges viszonyban, akkor közleményének erkölcsi részét együgyűségnek kellene tartani, így azonban az csupán a rossz akarat kifolyásának tekinthető, mivel minden józan rózsász az első pillanatra meggyőződhetik, hogy itt egyrészt fogalmazási-, másrészt határozottan sajtóhiba van jelen, a mi bizony még fontos diplomáciai okmányokban is elő szokott fordulni. — Harms célzatos támadása mellett az is bizonyít, hogy nem is a közleményt, hanem az árjegyzéket támadja meg.

A mai napig ismert azon rózsák, melyekben a Verdier név Eugène és Eugénie-vel előfordul, következők:

1. *Eugène Verdier*. — Cent. m. (E. Verdier, 1872.) Czinnóber-vörös, meg lehetőszen elzüllött faj.

2. *Eugène Verdier*. — Rem. (Guillot fils, 1863.) Sötét violaszínű.

3. *Mad. Eugène Verdier*. — Rem. (E. Verdier, 1878.) Rózsaszínű, tiszta remontáns-faj, hasonlít a Souv. de la reine d'Angleterre-hez.

4. *Mad. Eugène Verdier*. — Rem. (Tenyészto: Louise Peyronny, eladó: Guillot pére, 1859.) Rózsaszínű, szintén elzüllött faj.

5. *Mad. Eugène Verdier*. — Thea. (Levet, 1882.) Sárga, a Gloire de Dijon származéka.

6. *Mlle. Eugénie Verdier*. — Theahyb. (Guillot fils, 1869.) Szép selymes rózsaszínű, Victor Verdier-származék, illat nélkül.

Ez utóbbi faj nagy hasonlatosságot mutat a Mad. Marie Finger-

hez (Rambeaux, 1872.) némelyek által vele faj-azonosnak is tartatik, azonban sürűbb lombzata s gömbölyűbb virága által tőle némileg mégis eltér.

Harms-nak e haragszülte harcából a rózsászokra némi haszon mégis háramlik, mivel ezen túl a névrövidítők tán mégis be fogják látni, hogy egy rózsa nevét teljesen és minden megcsonkítás nélkül úgy kell kiírni, mint azt a tenyésztő írta s ha ezt hibásan tette, akkor azt a szerzői jog alapján ugyanazon hibával kell kiírni.

F.—

A cserebogarak. — Még mindenkinek élénk emlékezetében lehet, az elmúlt nyáron némely vidéken észlelt óriási cserebogár-röpülés. Ezek a rovarok petéiket a föld alá rakták s most nagy rá a kilátás, hogy a küszöbön álló tavaszon, az immár 1.5—2 cm. hosszú álcák teljes erővel fogják a pusztitást a gyökerek ellen megindítani, a kertészeknek sok bosszúságot és még több kárt okozván. Mindjárt a tavasz kezdetén ez álcák annyira feljönnek, hogy néha a felszinen meneteik iránya is látható; — itt ugyanis ilyenkor a napsütötte talaj legmelegebb s a gyengédebb gyökerek is a legfelső rétegben találhatnak, míg későbbben a száraz forró nyári napok beálltával ez álcák a mélyebb, hűvösebb és nedvesebb talaj-rétegekbe vonulva, leginkább ilyenkor támadják meg a rózsa gyökérzetét. Ha rózsáink közelébe igen korán salátát ültetünk, úgy azoknak naponkint kétszeri átvizsgálása mellett a fonnynadni kezdők alól az álcákat, melyek a saláta gyö-

kerét néha a felszínig fölemésztik, még ujjaikkal is kivehetjük. A területet ez uton júliusig mentesíthetjük e férgek-től, mit ha elmulasztanánk, keser- vesen meglakolnánk e hanyagságun- kért. A salátán kívül ez álcák nagy vonzalommal viseltetnek a földi eper gyökerei iránt is s addig, míg e kettőt, t. i. salátát és földi epret élvezhetik, egyéb gyökereknek békét hagynak ; — legyünk tehát jókor talpon !

Virágedények tisztítása. — A virá- goknál használt cserépedények ne- hány év alatt rendkívül el szoktak piszkolódni, elannyira, hogy külsejük tarka-barka foltokat, ugynevezett zöld penészt kap, míg belseje ott, hol a föld felszine érintette, hatalmas mészgyűrűt, az ugynevezett loeso- lási kérget szokta kapni. — Mig ezen lerakódások egyrészt a cserép külsejét eltorzítják, másrészt annak likacsait betömve, az edénytermelésre hasznavehetlenné teszik. Az ily csere- peket a kertészek rendszeren eldobják, holott ezek tisztogatása sem nagy költ- séggel sem nagy fáradozással nem jár. A cserepek ez eltorzulása legin- kább ásványos csapadékok folytán jön létre ; ilyenek a mész és a magnézia ; nem kell tehát egyebet tenni, mint azokat a savba helyezni, még pedig olyan savba, melynek mész- és mag- nézia-sói vízben oldékonyak. Ilyen sav a sósav, (Salzgeist, acidum muriati- cum) melyet mint nyers anyagot, kilónként 15—17 kron kaphatunk. A művelet igen egyszerű : valamely fa-

vederbe, vagy kis hordóba, (fémedényt nem szabad használni) 1 kiló nyers sósavra 8—10 kiló vizet öntünk s az egymásba rakott cserepeket beleállit- juk ; csakhamar erős pezsgés áll be, mely alatt a mészcsapadékok feloldód- nak ; 1—2 órai állás után a cserepe- ket kivesszük, tiszta vízben 1—2 óra hosszat kiáztatjuk s azután kefével oly tisztára lehet dörzsölni, mintha újak volnának. A lekefélés után ismét tiszta vízben 2—3 óra hosszat kell azokat áztatni, mire kivéve, megszá- ríthatók. — Miután a sósav még a leirt higitás mellett is mar, a cserepe- ket valamely fadarabbal vagy száraz ronggyal kell kézbe venni.

F.—

Irodalom. — Die Theerose und Ihre Bastarde ; írta Ru- dolf Geschwind, korponai városi erdő- mester. (Kiadta Hugo Voigt, 1884. Leipzig.) — A bevezetésben a thea- rózsza fajlagosan leiratik ; elősoroltat- nak itt még azon körülmények, me- lyek közt testszinü válfaja, a R. odoratissima s a sárga válfaja R. lutea, flavescens, Chinából Európába hozat- tak s hogy e két válfaj keresztezéseiből a mostani válfajok keletkeztek. E bevezetés után leirólag soroltatnak fel az 1884-ig tenyésztett kerti válfajok, majd tüzetesen tárgyalatnak azon ég- alji és talajviszonyok, melyek közt Európában e válfajok tenyészthetők, különös tekintettel az edénybeli ter- melésre ; a metszés, szaporítás, hajta- tás és műleges párosítás rövid ismer-

tetése után, jó tanácsok adatnak a thearózsák bevásárlása-, szállítása-, kicsomagolása- s elültetésére nézve. Ára e műnek 1 frt o. é.

Nemzetközi rózsakiállítás. — Az antverpeni (Belgium) rózsászok köre (Cercle des Rosiéristes d'Anvers) ez év június végével nagyobb szabásu nemzetközi rózsakiállítást rendez, melyen bármely ország rózsászai és rózsakedvelői részt vehetnek. A tervezet, mely még ezután fog megállapíttatni, mindazoknak megküldetik, kik a kör elnökéhez, J. B. Lenaerts-hez fordulnak. Czime: „Monsieur Jean-Bapt. Lenaerts, Président du Cercle des Rosiéristes d'Anvers; Anvers, (Antwerpen) rue des Fortifications, No. 60.“

Beküldött árjegyzékek, — melyek nevezett céégektől kívánatra bárkinnek ingyen és bármentve megküldetnek :*)

Mauthner Ödön Budapest, koronaherceg utca 18.

Gazdagon kiállított nagy képes árjegyzék, magvagról és növényekről, csinos szinnyomatos boritékkal. Mint újdonság, a rózsakertek pázsitjához alkalmas alacsony növésü fűmag-ke-

*) E rovat alatt csak oly honi céégek-árjegyzékei közöltetnek, melyek rózsaszületel is foglalkoznak.

verék ajánltatik. (15-ik oldal, 22. a.) Kilója a fűmag-keveréknek 80 kr., 50 kiló 30 frt. — Rózsárjegyzék külön kapható.

Formmer A. Hermann. Budapest, Károly-körut 9.

Nagy képes árjegyzék, magvagról és növényekről, színes boritékkal. Ajánltatik mintegy 480 régiebb és újabb rózsafaj. A leíró névsor közé több fametszetü rózsábra van nyomva.

Nov tarsky A. és Fia Pécs, Nepomuk-utca.

Ives árjegyzék magvagról és növényekről. — Mintegy 250 legjobb rózsafaj ajánltatik félmagas törzseken s dugványbokrok alakjában, mely utóbbiakat ifju Novotarsky ur különös ügyességgel tenyészt. A félmagas törzstiek canina-magoneczokra vannak nemesítve. — Különösen olesó és megbízható czég.

Wilhelm Mühle Temesvár.

A német nyelven kiállított s csak itt-ott magyar czimszöveggel átszótt, nagy képes árjegyzék, meglehetősen nagy rózsagyűjteményt tartalmaz, még a legújabb fajokból is. A szöveg alá- jára nyomott fametszetü rózsábrák gálván-cliché-i szintén kaphatók.

ÚJ RÓZSAFAJOK 1888-ra.

(Folyt.)

II. Theahybridák.

27. Docteur Pasteur (Moreau-Rob.)	30. Jules d' Assonville (Soup. et Nott.)
28. Duchess of Albani (W. Paul & Son.)	31. Mad. André Duron (Bonnaire).
29. Earl of Dufferin (Dickson).	32. „ Carle (Bernaix).

33. Mad. Ernest Piard (Bonnaire).	36. The Meteor (Evans).
34. Mlle. Germaine Caillot (Pernet f. D.)	37. Weisse Seerose (Drügemüller).
35. The Puritan (Bennett).	38. White L. M. Fitzwilliam (W. Paul & S.)

III. Bengálrózsa.

35. Mad. Laurette Messimy (Guillot et fils).

IV. Noisette-rózsák.

40. Baronne de Hoffmann (Nabonn.)	43. L' Idéale (Nabonn.)
41. Comte G. de Roquette-Buisson (Nab)	44. Mad. Jules Franke (Nabonn.)
42. L' Abondance (Moreau-Rob.)	45. Triomphe des Noisettes (Pernet père).

V. Bourbonrózsák.

46. Kronprinzessin Victoria (Vollert).	49. Mlle. Claire Truffaut (E. Verdier).
47. Léa Lévêque (Lévêque).	50. „ Marie Drivon (Vve. Schwartz).
48. Mad. Letuvée de Colnet (Vig-
neron).	

VI. Polyantha, (egyszernyiló).

51. Claire Jacquier (Bernaix).

VII. Polyantha, (remontáló).

52. George Pernet (Pernet f.-D.)	53. Gloire des Polyanthas (Guillot & f.)
54. Mlle. Jeanne Ferron (Vve. Schwartz).	55. Miss Käthe Schultheis (Soup. & Nott.)

VIII. Remontások.

56. Albert la Blotais (Pernet père).	66. James Bougault (Ch. Verdier).
57. Auguste Perrin (Vve. Schwartz).	67. Katkoff (Moreau-R.)
58. Bardou Job (Nabonnand).	68. Lady Helen Steward (Dickson).
59. Caecilie Scharsach (Geschwind).	69. L' ami Loury (E. Verdier).
60. Duc d' Audiffret-Pasquier (E. Verd.)	70. Louis Donadine (Gonod.)
61. Duchesse de Galliera (E. Verd.)	71. Louis Lille (Dubreuil).
62. Directeur Tisserand (Lévêque).	72. Mad. Alphonse Seux (Liaband).
63. François David (Pernet père).	73. „ Cesar Brunier (Bernaix).
64. Gloire de Margottin (Margottin père).	74. „ de Terrouenne (Vigneron).
65. Grand Mogul (W. Paul & S.)	75. „ Charlotte Wolter (Moreau-R.)
	76. „ Heine-Furtado (Lévêque).
	77. „ Richaux (Liabaud).

78. „ Sophie Stern (Lévêque).
 79. „ Susanne Chavagnon (Gonod).
 80. Marquis d' Aligre (Lévêque).
 81. Mr. Chevallier (Pernet père).
 82. „ Jourdan (Ch. Verdier).
 83. „ Niogret (Liabaud).
 84. Mrs. John Laing (Evans).
 85. Morphée (Vve. Schwartz).
 86. Pierre Liabaud (Liabaud).
 87. Prince Ch. d' Arembert (Soup et Nott.)
 88. Regierungsrath Stockert (Soup. et Nott.)
 89. Reine Isabelle II. (Lévêque).
 90. Roi François d'Assise (Lévêque).
 91. Scipion Cochet (E. Verdier).
 92. Silver Queen (W. Paul & S.)
 93. Souv. de Mad. Faure (Bernaix).

IX. Moharózsa (egyszernyló).

94. Chevreul (Moreau-R.)

X. Rugosa-hybrid.

95. Mad. Georges Bruant (Bruant).

Földrajzi tekintetben az egyes európai országok következőképen osztják meg e 95 ujdonságot:

Magyarország	tenyésztett	1	fajt.
Németország	„	5	„
Luxemburg	„	7	„
Nagybrittánia	„	10	„
Franciaország	„	72	„

A következő 4 – 5 év megmutatja, hogy mely ország természetményei fogják a legnagyobb százalékot felmutathatni ez ujdonságok állandóságában.

Szíves tudomásul.

M. M. urnak, Rozsnyó. — Eddig 7 szám jelent meg; valamennyit mindig pontosan elküldtük; az 5-ik számot azonnal megküldtük.

F. E. urhölgynek, Vác. — Rózsagalyakat az idén is fogunk elárusítani, sőt miután a szövetséget új tagokkal szaporodott, sokkal nagyobb választékban, mint a múlt évben. Annak idején a névsor közölve lesz.

D. K. urnak, N.-Bánya. — Erősen készül s a II. évf. valamelyik számában lesz közölve; — a kincset addig is oltalmába és figyelmébe ajánljuk, tán még valami érdekes toldalékra is nyújthat alkalmat.

H I R D E T É S E K.

Baumsehule: **L. SPÄTH** Bei Rixdorf — Berlin.

Kitüntetések: Ö Felsége a német császártól.
Drezda városától.
Berlin városától.

Alapított: 1758-ban 530 Morgen-ültetvényvel.

Rózsaujdonság 1888-ra:

„Kronprinzessin Victoria“

(Sárga Malmaison.)

➡ Árjegyzék ingyen és bérmentve. — Német levelezés. ➡

JOHANNES WESSELHÖFT.

Rosenschulen in **Langensalza** (i. Thüringen.)

Grosse Vorräthe von hoch- und halbstämmigen, sowie niedrigen **Rosen**, in den **besten** älteren und neueren Sorten. — **Katalog** gratis und franco zu Diensten.

R ó z s a k e d v e l ő k

régiebb és legújabb fajokból a legszebb választékban szerezhetik be szükségletüket magas törzsek és bokrok,) a legjutányosabb árak mellett. Kívánatra a színek szerint osztályozott árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik meg.

GEBRÜDER KETTEN

Rosengärtner zu Luxemburg.

➡ Kéretik német- vagy francia nyelven levelezni. ➡

Rosenfirma Gebr. Schultheis, Steinfurth

bei Bad Nauheim (Hessen)

Maréchal Niel, alacsony nemesítve, 2 éves, 1—1½ méter magas bokorban, 100 db 70 márka; magas törzsön 1 méteres nemesítés, 100 db 100 márka; 1½ méteres nemesítés, 100 db 200 márka. Igen erős, hajtató-házba való példányok. Ugyanezek kétszer átültetve 90 márka.

Alacsony és félmagas üzleti rózsák,

különösen erősek: Mathilde, Niphotos, Cath. Mermet, M. de Wattewille, La France, Malmaison, Baronesse Rothschild, Anna de Diesbach, Alfred Colomb, M. Viet. Verdier, Ulrich Brunner fils, Fischer Holmes, M. Baumann, Hor. Vernet, Abel Carrière, B. Bonstetten, I. Liabaud, P. Notting, Mr. Boncenne, P. Cam de Rohan. Van Houtte, Xavier Olibo.

➡ Kéretik németül levelezni. ➡